

Адыгеим и Лышхъхъэ пшъэрылъ заулэ афишыгъ

Адыгеим и Лышхъхъэ Къумпыл Мурат тыгуасэ Тэхутэмыкое районым щылагъ, къуаджэу Бжыхъкьооежым дэт гурыт еджаплэр зэригъэлъэгугъ, мы районым гурыт еджаплакълэхэр щыгъэпсыгъэнхэмкэ пшъэрылъхэр афишыгъ.

Шъугу къэтэгъэкълыхы Урысыем и Президентэу Владимир Путинмрэ Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу Къумпыл Муратрэ зызэолкълэхэм гурыт еджаплэхэм яшын епхыгъэ юфыгъори кызыралэтыгъагъэр.

Республикэм и Лышхъхъэ Урысыем и Президент кыфилолэгъагъ кълэеджакълэхэр сменитлоу зэрэагъаджэхэрэм илофыгъэ тлэкълэ-тлэкълэу республикэм зэрэщызэшлуахэрэм фэгъэхьыгъэу. Мы аужырэ илъэсшым гурыт еджаплэ 4 агъэпсыгъ. 2024-рэ илъэсым нэс Адыгеим джыри гурыт еджаплэ 5 щашынэу рахъухъэ.

«Владимир Путиним кълэ-цылкълэхэм яегъэдженкълэ амал дэгъухэр зэхачэнэу шьолъырхэм пшъэрылъ къафигъэуцугъ. Ащ игъэцэкълэнкълэ ищыкълэгъэ амалхэр федеральнэ гупчэм къытеты. Урысые Федерацием и Правительствоэ ялэпылэгъоу мы аужырэ илъэсхэм гъэсэныгъэм зегъэушъомбгъугъэ-нымкълэ, гурыт еджаплакълэхэу джырэ шапхъэхэм адиштэхэрэм яшынкълэ республикэм проектышхо заулэ щэгъэцклагъ. Федеральнэ программэхэмрэ лъэпкъ проектхэмрэ амалэу къытатыхэрэр нахь икьоу кызыфэдгъэфедэхэзэ, а юфшлэныр ыпэкълэ лъыдгъэкълэ-

тэн фае», — кыыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгеим и Лышхъхъэ Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкълэ и Министерствэ пшъэрылъ фишыгъ цыфхэр бэу

зыщыпсэурэ Тэхутэмыкое районым ыналэ нахь тыригъэтынэу. Джыдэдэм районым гурыт еджаплэ 22-рэ ит, кълэ-еджэкълэ мини 3 я 2-рэ сменэу щеджэ. Илъэс къэс кълэеджа-

кълэхэм япчъагъэ нэбгырэ миным ехъу кыыхэхъо. Джащ кыыхэкълэу гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ организациехэм ячлэплэхэми нахь ащэкълэ.

Ащ епхыгъэу мы илъэситлу благъэм Тэхутэмыкое районым гурыт еджаплэ 4 щэгъэпсынэу унашъо аштагъ. Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкълэ иминистрэу Клерэщэ Анзаур кызырлыуагъэмкълэ, кълэ гъэпсыкълэ зилэ поселкэу Яблоновскэм нэбгырэ 2200-мэ ателытэгъэ гурыт еджаплитлу щашышт. 2022-рэ илъэсым апэрэ псэуалъэм, ятло-

нэрэ псэуалъэм — 2023-рэ илъэсым яшын аублэшт. Къыхъащт илъэсым нэбгырэ 1100-мэ ателытэгъэ гурыт еджаплэр къуаджэу Адыгеякълэм, нэбгырэ 250-мэ ателытэгъэ гурыт еджаплэр къуаджэу Бжыхъкьооежым щашыхэу аублэшт.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэрэ гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкълэ министрэмрэ Тэхутэмыкое районым кълэхэ зэхъум псэолъакълэхэм яшынкълэ гухэлъэу щылэхэм атегушылэгъэх. Лышхъхъэм къуаджэу Бжыхъкьооежым дэт гурыт еджаплэу нэбгырэ 200 фэдиз кызыэкълэу-лэрэр кыпплъыхъагъ, кълэ-еджакълэхэм, кълэагъаджэхэм адэгущылагъ, санитар шапхъэхэр зэрагъэцакълэрэр зэригъэшлагъ. Джащ фэдэу Къумпыл Мурат нэбгырэ 250-мэ ателытэгъэшт гурыт еджаплэр зыщашышт члэплэр кызыпплъыхъагъ.

Адыгеим и Лышхъхъэ пшъэрылъ афишыгъ псэуалъэхэм ягъэпсын игъом фежъэнхэм пае охтэ кълкълым кыкълэцл ищыкълэгъэ аукционнэ документациер агъэхъазырынэу.

«Гурыт еджаплакълэхэр загъэпсыхэкълэ, нэмык гурыт еджаплэхэм къакълэуалэрэр нахь макълэ хъушт. Республикэр лъэпкъ проектэу «Гъэсэныгъэм» чанэу зэрэхэлажъэрэм ишлуагъэкълэ гурыт еджаплэхэр зы сменэ юфшлэным теханхэу хэгъэгум и Президент пшъэрылъэу кыгъэуцугъэр дгъэцэкълэн тлэкълышт», — кылуагъ Къумпыл Мурат.

**Адыгэ Республикэм
и Лышхъхъэ
ипресс-кьюлыкъу**

Шокл имылэу зыхалъхъан фае

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо санитар врач шхъалэу Сергей Завгороднер цыф куп заулэмэ шокл имылэу прививкэр зыхалъхъан зэрэфаем ехыллэгъэ унашъом кълтхэжыгъ.

Гушылэм пае, документым кышхелэ COVID-19-м пэшлуклорэ вакцинэр зыныбжэ илъэс 60-м шхъадэкълэгъэхэм, хэужыныхыгъэу уз зилэхэм, социальнэ фэлэ-фашлэхэр зыгъэцэкълэрэ организациехэм

ачлэххэм шокл имылэу ахэлъхъэгъэн зэрэфар.

Унашъор аштэныр кызыхэкълэгъэр коронавирисымкълэ лэфхэм язытет кызырэхъылыагъэр, COVID-19-м зыушъомбгъуным ишынагъо зэрэщылэр ары.

Адыгеим щызэхашцэшт

Федеральнэ гэсэнэгэ проектэу «Мама — предприниматель» зыфилорэр Адыгэ Республикэм цырагъажэ.

Ыпкэ зыхэмыль егъэджэнхэр Мыекыуапэ дэт гупчэу «Мой бизнес» зыфилорэм шэклогум и 22-м щегъэжыгъэу и 26-м нэс щыклоштых.

Предпринимательствэм мэхъанэу илэм, компаниехэр зэрэбгъэлорышлэн плъэкыштыхэм, маркетингым, инвестиционнэ проектым ифнанс зэхэфын, нэмык лъэныкхэм специалистхэр къатегушылэштых, бзылфыгъэхэр ахэм ахэлэжэнхэ зэралъэкыштых къафалотэшт.

Егъэджэным иаужырэ едзыгъо хъушт бизнес-проектхэм язэнэкхъоку. Ахэм уасэ афашышт экспортхэм.

Теклоныгъэ къыдэзыхырым илоф къызэлуйхыным пае сомэ мини 100 ратышт. Ащ иклэщаклор шлушлэ фондэу Амвэй «В ответе за будущее» зыфилорэр ары. Проектым хэлажэ зышлоигъохэм шэклогум и 17-м нэс ялэу тхылхэр сайтэу «mama-predprinimatel.ru» зыфилорэм къагъэхынхэ фае.

Проектэу «Мама — предприниматель» зыфилорэр декретым щыс бзылфыгъэхэм, зыныбжь имыкыгъэ сабий зилэныхэм, лофшлэлэ языгъэгъотырэ къулыкхэм иучет хэтхэм апае зэхашцэ. Ащ пшъэрыл шъхалэу илэр бзылфыгъэхэм ябизнес-гупшысэхэр щылэныгъэм щыпхырашын амал ялэнымклэ лэпылэгъу афэхъугъэныр ары. Мэфитфым къыклоцлэ клошт тренингым шъухэлэжээнэу зэхэщаклохэм шъурагъэблагъэ.

Сомэ миллиони 184-м ехъу пэлуагъэхъашт

Лъэпкъ проектэу «Псэуплэр ыкли кэлэ щылаклэр» зыфилорэм хэхьэрэ проектэу «Псы къабзэм» къыдыхэлытагъэу шюлырым къыгъэхъазырыгъэ сомэ миллиони 184,3-рэ зытефэрэ псэолы 7-мэ ягъэцкэлэн Урысые Федерацием псэолъэшынимклэ и Министерствэ

Къыхъашт ильэсым тельтэгъэ лофшлэнхэм къадыхэлытагъэу къуаджэу Джэджэхъаблэ, къутырэу Городскоим ыкли поселкэу Яблоновскэм ащылэ псыр зыщаугъоирэ псэуалъэу ащылэхэм ягъэцкэлэжын, ягъэцкэлэжын мы мылкур пэлуагъэхъашт. Джащ фэдэу поселкэу Родниковэм, станицэу Ханскэм итемыр-кхъхъэлэ лъэныкхэм псырыкыуаплэхэр ащашынхэу рагъэжэшт, къуаджэу Гюбэкхъаерэ къутырэу Шевченкэмрэ псыр зыщаугъоирэ псэуалъэхэр ащэгъэпсыштых.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат къызэрэхигъэщыгъэмклэ, псэуалъэхэм ягъэцкэлэжын ишлуагъэкэ шюлырым ипсэуплэхэм ащышхэм шэпхъэшлэхэм адитэрэ зашъохэрэ псыр алэклэхъашт.

Блэкыгъэ ильэсым псэолытлэ ашыгъ — къуаджэу Кошхъаблэ километр 42-рэ зиклыхъгъэ псырыкыуаплэ ыкли селоу Красногвардейскэм псыр зыщаугъоирэ псэолъаклэ. Мыгъэ псэолы 5-мэ лофшлэнхэр ащэклох. Къуаджэу Улапэ щашырэ ыкли Адыгэкхалэ шагъэцкэлэжырэ псэуалъэхэм япхыгъэ лофшлэнхэр ыклэм фэкуагъэх. Къыхъашт ильэсым къутырэу Псэкупсэ дэт мыщ фэдэ псэуалъэхэм игъэцкэлэжын аухышт.

— Шэпхъэшлэхэм адитэрэ зашъохэрэ псыр цыфхэм алэклэжыгъэным мэхъанэшхо зэрилэр дэгъоу къыдгурэло. Ар гъэцкэлэжэ зэрэхъурэм елытыгъ ахэм япсауныгъэ зыфэдэщтыр. Ащ къыхэкыкэ пшъэдэкыжэ зыхьырэ ведомствэхэм пшъэрыл афэсшыгъ федеральнэ проектым амалэу къытыхэрэр къызфагъэфедэзэ, къыхъашт ильэсым тельтэгъэ лофшлэнхэм нахь арагъэхъунау, — къылуагъ Къумпыл Мурат.

Зэрагъэнэфагъэмклэ, 2024-рэ ильэсым нэс псым епхыгъэ псэолъэ 35-мэ гъэцкэлэжынхэр ащыклоштых е клэу ашыштых.

Пенсиехэмклэ фондым къеты

Блокадэм къыхиубытагъэхэр

Ленинград блокадэ зашым ащ къыхиубытагъэу «Житель блокадного Ленинграда» зыфилорэ тамыгъэр зыфагъэ-шъошагъэхэм, нэбгырэ пэпчэ, зэтыгъо ахъцэ тынэу сомэ мин 50 шэклогъу мазэм аратышт.

Лъэу тхылъ имыщыклагъэу, пенсием игъусэу ахъцэ лэпылэгъури къалэклагъэхъашт.

Зэтыгъо ахъцэр УФ-м Пенсиехэмклэ ифонд къэзытыштых. Улэшыгъэ Клуачлэхэм къулыкху ащызыхыгъэхэмрэ хыкумышлэу лэжыагъэхэмрэ мы ведомствэхэм пенсиехэмклэ яорганхэр ары къалэклэжыгъэхъаштхэр. Пенсионерым пенсиитлэу къыфакломэ, зэтыгъо ахъцэр Пенсиехэмклэ фондым къыритышт.

УФ-м Пенсиехэмклэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм къызэриллытагъэмклэ, чъэпыогъум и 29-м нэс мы блокадэм къыхиубытагъэу, ахъцэ тыныр къытефэу Адыгеим къинэжыгъэр нэбгырэ 18 мэхъу.

УФ-м Пенсиехэмклэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипресс-къулыкху.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ия 4-рэ зэхэсыгъо пэудзыгъэ шыклэм тетэу 2021-рэ ильэсым шэклогум и 16-м щылэшт.

Зэхэсыгъом зыщаклэпэштхэм мыщ къыклэлыклорэ лофыгъохэр ахагъэхъагъэх: законопроектхэу «2022-рэ ильэсымклэ ыкли 2023-рэ, 2024-рэ ильэсхэм ячэзыу плъэккэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылагъ», «2022-рэ ильэсымклэ ыкли 2023-рэ, 2024-рэ ильэсхэм ячэзыу плъэккэ Адыгэ Республикэм шлоклэ зимылэ медицинэ страхованимклэ и Чыплэ фонд ибюд-

жет ехылагъ», «Адыгэ Республикэм лофшлэнымклэ ибэдзэр илофхэм язытет къэзыгъэлъэгъорэ коэффицентыр 2022-рэ ильэсымклэ гъэнэфэгъэ», «Адыгэ Республикэм изакон залэмэ яположениехэм клуачлэ ямылэжыгъэу лытэгъэным ехылагъ» зыфилорэр, «Адыгэ Республикэм изаконхэу «Организациехэм ямылкур хыкыулахъэу тыралхъэрэм ехылагъ», «Унагъом,

ным, тым, клэлэцкылухэм якъэхъумэн ехылагъ» зыфилорэрэм зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм афэгъэхыгъэм» апэрэу ахэплэжыгъэныр ыкли нэмык лофыгъохэр.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэхэсыгъо сыхъатыр 10.00-м рагъэжэшт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

«Гъомылапхъэхэм ауасэ ренэу тылъыплъэн фæе»

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным тхъамэтагъор зыщызэрихъгъэ зэхэ-сыгъоу УФ-м и Правительствэ илагъэм гъомылапхъэхэм ауасэ щытегушылæгъэх.

УФ-м макъу-мэщымкIэ иминист-рæу Дмитрий Патрушевыр Iофхэм язытет кытегушылæзæ, мыгъæ лæжыгъæу шъолыргхэм кæаугойжыгъæ тæрæзæу гъæзекIуагъæ хъумæ социальнæ мæхъанæ зилæ гъомылапхъэхэм ауасэ зыпкъ итынымкIэ ишIуагъæ кæкIоштæу, дунæ бæдзæр-шылIæм уасæу илхъæм анахъ макIæ пшын плæкIыштæу ары кызæриуагъæр. Гъомылапхъэхэм ауасэ дæмы-

клоеным фæлорышIæшт Iофтхъабзæу агъэнæфагъæхэм ацигъæгъозагъæх.

Владимир Путиным ахæр игъохæу ыкIи Iофхэм язытет кыдалытæзæ планыр зæхагъæуцагъæу кылуагъ. ЧIыгъæшIу хэм ауасæу мыщ илхъæр дунæ бæдзæршылIæхэм уасæу ары-лым зæрæнахъ макIæри къæралы-гъом ипæцæ кыыхигъæщыгъ.

— *Иофтхъабзæу дъæнæфагъæр зæкIæ хъзыгъæ имыIæу гъæцæкIæгъæ-*

ным тынаIæ тетын фæе. Ащ имы-закъоу, мæкъумæщ хъызмæтым хæхъоныгъæ егъæшIыгъæным фы-тегъæпсыхъгъæ планхэм япхыры-щын пæе къæралыгъом ищыкIæ-гъæшт товарæу, чIыгъæшIоу тх-хъызмæтшIаплæхэм кыдагъæкIы-рæм кыщымыкIæнми тынаIæ те-мыты хъуштæп. Гъомылапхъэхэм ауаси ренэу тылъыплъэн фæе, — кылуагъ Президентым.

Къæнагъæр макIæ

Урысыем щыкIорæ кIæтхыкIыжыныр кæаухынкIæ къæнæжыгъæр зы маф. Зызы-мыгъæтхыгъæхэм ар кызфагъæфедæн фæе.

IофшIæнхæр нахъ псын-кIæу зæшIуахынымкIæ циф-ровизациер арæу зишIуа-гъæ кæкIуагъæр Росстатим елхытæ. КIæтхыкIыжыа-кIо-хэм аIуымыкIæхæу, еж-ежырæу кIæтхыкIыжы-ным хæлæжыагъæр милли-он 25-м ехъу. ХæтIи мæ-хъанæ зилæ Iофыгъом Пре-зидентыр, министрæхæр, спортсменхæр, артистхæр,

космонавтхæр хæлæжыа-гъæх. Ахэм ащыщыбæм къæралыгъо фæло-фашIæ-хэмкIæ порталым иамал-хæр, МФЦ-м икъутамæхæр, компьютерыр агъæфеда-гъæх. Планшетхæр зымы-гъæфедæшIу хæрæм волон-терхæр адæлæпылагъæх.

КIæтхыкIыжыным джы-ри хæмылæжыагъæхэм зы маф зарагъæтхынæу кæа-

фæнагъæр. Хæлæжыæнхæу фæмыехæм агу къæтæгъæ-кIыжы нæбгырæ пæпчъ кыIорæм мæхъанæ зæри-лæр. Зы илхæскIæ цыф-хэм яшIоигъоныгъæхæр, ягумæкIыгъохæр, зыфæе фæло-фашIæхæр зæфахы-сыжыщытх, ахэм кæа-пкъырыкIыхæзæ еджаплæ-хæр, сымæджæщхæр, спор-тивнæ гупчæхæр, гъогухæр,

нæмыкIæу цыф жъугъæ-хэм агъæфедæштхæр зы-щагъæпсыщтхæр кыыха-хыщтытх. Ахæр кæкIорæ кIæтхыкIыжыныр къæсы-фæкIæ хабзæм ыгъæцæкIæ-щтытх. Джары Iофышхоу зыдæлажæхæрæм «Неуц-рæ мафæр тæгъæпсы» зы-филорæ джæпсалъæр зы-фыкIыгъур.

(Тикорр.).

Коронавирусыр къæзыгъæуцуштыр

COVID-19

Щыгъуцæ Заур Хъасанæ ыкIор врач-хирург, врач-кар-диолог. Медицинæ шIæныгъæхэмкIæ доктор, профессор. Москва щæпсæу ыкIи Iоф щешIæ.

ем иканал зæфæшъафхæм, радиом бæрæ арагъæлагъæ. Коронавирусыр зыщыщыр, узæрæпæуцун плæкIыштыр, вакцинæм ишIуагъæу кæа-кIорæр, ар зыхябгъæлхъа-ныр ищыкIагъæмæ, нæмыкI упчIæхæу цыфхæр зыгъæ-гумæкIыхæрæм джæуапхæр къаретыжытх.

Заур сыдигъуи апæу хи-гъæунæфыкIырæр коронави-русим зызæриушъомбгъу-рæр кызæтæзыгъæуцонæу щылæ закъор цыф жъугъæ-хэм вакцинæр зыхарагъæл-хъан фæу зæрæщытыр ары. «Джары мы лъæгъо шъа-лæу медицинæм иIофышIæ-хэм тилæр», — еIо ащ.

Ащ зæрилхъæтæрæмкIæ, коронавирусыр гриппим,

ОРЗ-м афæдæу плæлæ гъæ-нæфагъæкIæ зыкъæзылæтырæ зæпахырæ уз, ау ар нахъ кынæу цыфхæм зæпачы, фыримыкIуæрæ макIæп. Арæуштæу зæрæщытыр псын-кIæу медикхæм кызæрæха-гъæщыгъæм ишIуагъæ къæ-кIуагъ, хæмыужыныхъæзæ вирусим пæуцужынынхæу аублагъ.

Цыфыбæу Iæпылæгъу зы-фæхъуæрæм коронавиру-сыр зæрæзæпачырæм зы-лпылпæхæрæм кыщегъæ-жыагъæу агъæунæфыгъæхэм ащыщ уз гъæтылыгъæ зилæ пкъышъолым нахыбæу зæ-рар ащ кызæрæфыхы-рæр, нахъ псынкIæу ыкIи нахыбæрæ ащ зызæрæщы-зæблихъуæрæ. Арышъ, вак-

цинæр зыхязыгъæлхъæ-хæрæм апкъышъол зызæ-рæщиушъомбгъуæрæ бæкIæ нахъ макI, зыхязымыгъæ-лхъагъæхэм ялхытыгъæмæ.

Коронавирусыр зыщы-цужыщт плæлæр цыфхæм ашIæ ашIоигъу. Ащ пæе З. Щыгъуцæм кыIорæм шъыпкъагъæ хæлæ: «*Къæ-кIорæ лъæхъан благъæм COVID-19-м тытекIонæу зылыгъæтхæрæр хæукъох. Сыда плæмæ коронави-русим иштамм пстæумæ афырикъун вакцинæ джы-ри щылæп, ар Iофыгъо псынкIæп, ау зæпымыоу специалистхæм ащ Iоф дашIæ, тапæкIæ къагъо-тынæу ыкIи кыыхахынæу тæгъуææ*».

ИнфекциякIæу къæтæ-джыгъæр зыфæдæр зæра-гъæшIæныр, ащ пæуцужынын вакцинæ къæбгъотыныр зæрæмыпсынIагъор цыф-хэм кæагъуæIо. Ау вирусим илхыкIыхæрæм япчæагъæ нахыбæ зæрæхъуæрæм егъæ-гумæкIытх. Типсауныгъæ къæзыухъумæхæрæм зæды-рагъаштæу кæлорæр **лæны-гъæр нахъ макIæ хъуным фæшI сымæджæщым чIæ-мыфæхæзæ вакцинæ зы-харагъæлхъæмæ ишIуагъæ кызæрæкIоштыр ары.**

Зиимунитет дæгъухæм коронавирусыр нахъ псын-кIæу апæкIæкIы, вакцинæр зыхæзылхъæхæрæми кы-нышхо амылæгъоу ар зæпачы. Медицинæ шIæны-гъæхэмкIæ докторæу Щы-гъуцæ Заур иеплхыкIи ащ фæдæ зекIуакIæм тæфæ: «*Вакцинæм типсауныгъæ зыпары кыщыгъæкIæрæп, кыыхимыгъæхъорæмæ*».

ШЪАУКЪО
Аслъангуаш.

РЖД-м (Урысые мæшIо-ку гъогухæм) икlinikæ зæхæуытагъæхэм якарди-олог шъаIæ, РУДН-м (Рос-сийский университет друж-бы народов) **гу-лхынт-фæ хирургиемкIæ икафед-рæ ипæцæ. Коронавирусыр**

кызыежыагъæм кыщыу-благъæу клиникæсæ смæ-джæщæу «РЖД-Медици-на» зыфилорæм кыщы-зæлуахыгъæ ковиднæ гос-питалым пæцæныгъæ ды-зæрæхæ.

Гъæзæтхæм, телевидени-

Хэгъэгуми лъэпкъми

Синьбджэгъоу, экономикэ шэныгъэхэмкӀэ докторэу, профессорэу, Урысые Федерацием шэныгъэмкӀэ изаслуженнэ лофышлэшхоу, гэсэнэгъэмкӀэ Урысые академием иакадемикэу, Москвскэ финанс университетым иректорэу Эскиндар Мухьадин Абдурахьман ыкъом ыныбжь ильэс 70-рэ зэрэхьурэр шэклогум и 15-м хигъэунэфыкышт. Цыфышлү дэдэу щыт синьбджэгъу щылэныгъэ гъогу гэшлэгъонэу кыкӀлугъэр зы статьям кыщилотыкыгъуае хъушт.

дурахьманрэ Рэби-хьатрэ алэ зэкӀэдзэгъэу сабыи 9 зэдӀпугъ. ЩылакӀэр мыпсынклагъэми, ахэм ялфыгъэхэр дэгъоу апӀун, лэдэб ахалхьан альэкыгъ. Цыфыгъэ шэпхъэ лъагэхэм арыгъозэнхэ, нахьышлүм щыгъынхэ зэрэфаемкӀэ сабийхэм ренэу щысэтехыпӀэу ялагъэхэр нымрэ тымрэ ары.

Мухьадин ятэ Хэгъэгуми зэошхом ихьазабхэр зэпызычыгъэхэм ащыщыгъ, щылэныгъэм бэщызылгъэгъуэ цыф лушэу щытыгъ. ИцӀыкӀлугъом щегъэжыгъэу Мухьадин тым иушый лушхэм акӀэдӀулыкыштыгъ.

«Писэ халпхъэзэ ыкӀэм нэс бгъэцӀкӀэрэ Иофыр»

лоф кӀын горэ ащ кызыфыкыокыкӀэ ренэу ныр упчӀэжыгъу ышлыщтыгъ. Мухьадин ыныбжь зекъуми янэ фытемыоу зы мафи кыхэкыгъэп. Амал горэ зэригъотэу ащ дэжэ кӀощтыгъ, зэригъэлгъэгъуштыгъ.

ИцӀыкӀлугъом щегъэжыгъэу игъу-мыпсэфыгъэкӀэ, шэныгъэхэм зы-зэрафикъудырэмкӀэ, ичаныгъэкӀэ Мухьадин адрэ кӀэлэцӀыкӀлүхэм кӀахэщыщтыгъ. ЕджэнымкӀи, лофшэнымкӀи, бзэ-джэнымкӀи зы

Юбилейр кӀэблагъэ зыхьукӀэ, гэшлэ гъогу кӀэпкӀлугъэм, пфызэшлӀокыгъэм, кыбдэмы-хьугъэхэм уягупшысэ, зызфэбгъазэ пшӀоигъо лъэныкыуакӀэхэр гукӀэ зэогъэзафэх. Цыфым игъашлэ исыд фэдэрэ пычыгъуи мэхъанэшхо иӀ, ащ кытыригъэзэжыынэу щытӀ. Ау усӀо-шхо горэм зэрилогъагъэу, «Чыжъэу ушылэм, мэхъанэшхо зилэм гу нахь лъытэгъошлү». Уахътэ зытешлӀкӀэ хьугъэ-шлӀгъэ за-улэмэ нэмыкынкӀэ уяплъыжы, ахэм уасэу афӀпшырӀэри нэмыкӀ.

Цыфым лоф зы-дишлӀжыымэ, илофшӀэн егугъумэ бэ кыдэхъун зӀрилгъэ-кыштымкӀэ Мухьадин щысэтехыпӀэшлоу щыт. «Ежъ-ежырӀэу щылэныгъэм зыкы-щигъотыгъ» зыфа-лохэрэр ащ фэдэхэр ары.

Юбилейр щэр-джэс къуаджэу Бэ-слыныне кышчы-хьугъ, щӀпугъ. Хэгъэгуми зэошхом илъ-хъан Ленинград кы-рашыгъэ кӀэлэцӀыкӀу 32-мӀ апсэ мыщ дӀсхэм кыгъэнэжы-гъагъ. Джурт лъэп-кыым щыщ сабийхэу нэмыцхэм зыуж афыхэрэр унагъохэм атырагуашхэи, алъэкыуацӀкӀэ арагъэтхыи, кӀоджэдӀсхэм яспискэ хатхэи, кымыгъотынэу агъэбылгыгъагъэх. Нэмыцхэм аукынкхэ зӀралгъэкыштыр кӀоджэдӀсхэм кыагурылӀощтыгъэми, адыгэ унагъохэр кызӀкӀӀуа-гъэхэп. КӀэлэцӀыкӀлүхэри псаоу кыанэхи, мыщ щӀпугъэх.

ИкӀоджэгъумэ лӀыхъужыны-гъэу зӀрахьагъэм Мухьадин лъэшэу рӀэгущо, адыгэ хабзэхэм адэхырӀэп, илъэпкӀэ ищытхъу зӀраригъӀощтым ренэу пылӀ.

Бын-унэгъо лужьум яблӀнэрэ кӀэлэцӀыкӀлоу ар кӀыхъухьагъ. Эскиндар зӀшхъэгъусэхэу Аб-

ары рӀэзныгъэ зыхэб-гъуатӀэр. ДжыдӀдӀм о ИофӀу уилӀэр еджэныр ары. Мы дунзешхор зыфӀдӀэр икӀоу ипиш-кыным пае тыорыгъу-шхон тлӀгъкынынэу дӀгъоу еджэ», — кырилоштыгъ ащ бӀэрэ ятэ.

Мухьадин цыф дӀгъу зӀр-хьугъэр бӀкӀэ зышлӀушлагъэр ян ары. Ны чаным, лушым кыры-плъызэ шӀэожыер кӀэтӀэджыгъ.

кызытыригъаӀощтыгъэп. Бэ-слыныне гурыт еджапӀэм дӀгъоу щеджагъ, хысапыр икӀэсэ дӀдӀхэм ащыщыгъ. Ищылэны-гъэ ащ зӀрӀрипхыштыр кӀэп-шӀэнэу щытыгъ. Тхылхэм яджэныр зӀрикласэр Бэслыныне дӀсхэм дашлагъэу щытыгъ. Хьыз-

Юбилейр кӀэблагъэ зыхьукӀэ, гэшлэ гъогу кӀэпкӀлугъэм, пфызэшлӀокыгъэм, кыбдэмыхьугъэхэм уягупшысэ, зызфэбгъазэ пшӀоигъо лъэныкыуакӀэхэр гукӀэ зэогъэзафэх. Цыфым игъашлэ исыд фэдэрэ пычыгъуи мэхъанэшхо иӀ, ащ кытыригъэзэжыынэу щытӀ.

ИкӀоджэгъумэ лӀыхъужыныгъэу зӀ-рахьагъэм Мухьадин лъэшэу рӀэгущо, адыгэ хабзэхэм адэхырӀэп, илъэпкӀэ ищытхъу зӀраригъӀощтым ренэу пылӀ.

мэтымкӀэ ны-тыхэм адӀлӀпылӀэми, еджапӀэм щылӀэми, илӀэгъухэм адӀджэгуми ащ тхылпыр зыӀӀкы-гъэкыштыгъэп. Художественнэ тхылхэм яджэнэу ащ сыдигъуи уахътэ кыгъотыштыгъ. Джы кызынэсыгъэми джащ фӀд.

Гурыт еджапӀэр кызыеухым илӀэгъубэмэ афӀдӀэу Бэслыныне зызӀхӀэжӀгъэ совхозым меха-низаторӀэу ар щылӀжыагъ, трак-торым, комбайнэм атесыгъ. Совхозым икомсомол органи-зации ипӀэцагъ. 1971-рӀэ илъэ-сым илъэс 20 зыныбжь кӀалӀэр Москва дӀт финанс институтым чӀэхъэ. 1973-рӀэ илъэсым а ин-ститутым икомсомол органи-зации исекретарӀэу агъэнафӀ. Цыфхэм псынклӀэу бзэ кӀади-гъотын зӀрилгъэкырӀэр мыщ кышылгъэгъуагъ.

Мухьадин зыщеджӀгъэ инсти-тутым кылуӀнэжыи, илъэс зӀ-фӀшӀхъафхэм деканым игъа-дзӀэу, кадрэхэмкӀэ отделым ипӀашӀэу, деканэу, проректорӀэу лоф ышлагъ. 2006-рӀэ илъэсым кыщегъэжыагъэу Москвскэ финанс университетым иректор,

ащ ипрезидент ІанатӀэ мӀэфэ зытӀукӀэ ыгъэцакӀӀэу ыублӀшт.

Ар ныбджэгъу хьалӀӀэу зӀрӀ-щытыр юбилейр зинӀуасэхэм дӀгъоу ашӀ. Илъэс 30-м ехъу-гъэш тызызӀнӀыбджэгъур ащ цыфыгъэшхо зӀрӀхӀыр, ыгу цыфхэм зӀрафызӀлүхыгъэр, цыфыгъэ шӀпхъэ лъагэхэм зӀрарыгъуазӀрӀэр кӀэслон слӀӀэ-кыштыгъ. Мухьадин ныбджэгъубэ зӀрилӀэм рӀэгущо, ахэм нахь мылӀкушхо щымылӀэу елӀытӀ. ІанатӀлӀшхӀохэр зылыгъхэри, щыт-хъуцӀэ лъӀпӀэхэр кызыфагъэшлӀо-шагъэхэри, цыф кызырыкӀлохэ-ри ахэм ахэтых. Ащ цыф зӀхӀдз иӀӀп, зӀкӀэми лъытӀэныгъэ афе-шы.

Наукэм чыжъэу щылыкӀотӀ-гъэ, студентхэм яегъӀджӀнкӀэ гъэхъэгъэшхӀохэр зилӀ, цыфы-гъэшхо зыхӀлӀ, жышхо зыкӀлӀт Мухьадин иопыткӀэ кыгъотхэм адӀгуашӀ, финанс университе-тым истудентхэми, икӀӀлӀэ-егъӀджӀхэми, иныбджӀгъухэми, икӀоджӀгъухэми ащ лъытӀэны-гъэшхо кыфашы.

Наукэми, студентхэм яегъэ-

яцIыф пэрыт

Мухьадин ныбджэгубэ зэриIэм рэгущо, ахэм нахь мылькушо щымыIэу елътэ. IэнэтIэшхохэр зыIыгъхэри, щытхъуцIэ лъапIэхэр кыызфагъэшъошагъэхэри, цIыф кыызэрыкIохэри ахэм ахэтых. Ащ цIыф зэхэдз иIэп, зэкIэми лъытэныгъэ афешIы.

джэни иIахьышхо зэрахишIыагъэм, гъэхъэгъабэ зэриIэм афэшI М. А. Эскиндарым Зэкъошныгъэм иорден, гъэсэныгъэм ыIъэныкIэ Урысые Федерацием и Президент ишIухафтын, щытхъуцIэ «Урысые Федерацием шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху», медалэу «Патриот России», Лев Николаевым ыцIэкIэ щыт дышъэ медалыр, орденэу «За заслуги перед Отечеством» зыфилоу я III-рэ, я IV-рэ шъуашэ зилэхэр, П. А. Столыпиным ыцIэкIэ щыт медалэу я II-рэ шъуашэ зилэр илъэс зэфэшъафхэм кыфагъэшъошагъэх.

Мухьадин кыэралыгъо, общественнэ организациехэм яIофшIэн чанэу хэлажъэ, кыэралыгъо кыулыкIум иIофыгъохэмкIэ комиссиеу Урысые Федерацием и Президент дэжъ шызэхэщэгъэм, Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Министерствэ и коллегие, Урысые Федерацием щынэгъончъагъэмкIэ и Совет кепхыгъэ Научнэ советым, Урысые Федерацием финансхэмкIэ и Министерствэ шызэхэщэгъэ Общественнэ советым, Федеральнэ хъакъулахъ кыулыкIум шызэхэщэгъэ Общественнэ советым, ректорхэм я Урысые союз иправление, ректорхэм я Московскэ Совет и Президиум, промышленникхэмрэ предпринимательхэмрэ я Урысые союз иправление, компание, банк зауIэмэ ядиректорхэм я Совет, Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ ФедерациемкIэ и Совет шызэхэщэгъэ банковскэ советым ахэт, гъэсэныгъэмкIэ Урысые академием иакадемик, Урысыем иэкономическэ обществэ и вице-президент.

Мухьадин Къэрэщэе-Щэрджэсми, Темыр Кавказми къащыхухэрэм ренэу ыналэ атырегъэты, а шъольырхэм япашэхэм ренэу зэдэлэжьэныгъэ адыриI, IэпыIэгъу афэхъу. Адыгеим, Къэрэщэе-Щэрджэсым,

Къэбэртэе-БэIькыарым, Темыр Осетием, Ингушетием, Чэчэным, Дагыстан ащыщыбэмэ еджапIэкIэ ар зипэщэ финанс университетыр кыхахы.

М. А. Эскиндарым ичыIпэгъухэм кыфагъэшъошэгъэ тынхэмрэ щытхъуцIэхэмрэ нахь арэгущо. Гущылэм пае, Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм ипашэу Р. Б. Темрезовым орденэу «Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм ыпашхъэ гъэхъагъэу щыриIэхэм афэшI» зыфиIорэр 2018-рэ илъэсым кыфигъэшъошагъ. Ингушетием ипашэу Ю. Б. Евкуровыр 2019-рэ илъэсым финансхэмкIэ университетым щыIагъ, Ингушетием и Щытхъу тхылъ ащ ипашэ фигъэшъошагъ.

Шъольырхэм япашэхэр, Къэралыгъо Думэм идепутатхэр, ФедерациемкIэ Советым хэтхэр, бизнесменхэр, культурэмрэ спортырэм яIофышIэхэр бэрэ ащ хъакIапIэ фэIох. М. А. Эскиндарым щытхъуцIэхэу «Республикэу Ингушетием шIэ-

ныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху», «Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху», «Къэбэртэе-БэIькыар Республикэм шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху», «Республикэу Бурятием шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху», «Къалмыкыым гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ изаслуженнэ IофышIэшху», «Адыгэ Республикэм шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху» зыфиIохэрэр кыфагъэшъошагъэх.

Пшъэрылыгъэ зэрэзедигъэ-цакIэрэм емылпытыгъэу М. А. Эскиндарыр игъо ефэ научнэ IофшIагъэхэми апылынэу. Урысыем иэкономикэ хэхъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ, гъэсэныгъэм зегъэушъомбгъугъэнымкIэ ащ гупшысэу къахилъхъэхэрэм шIэныгъэлэжхэри цIыф кыызэрыкIохэри ашIогъэшIэгъонэу атегушылэх. Истатыхэм ащ гупшысэу ащыпхырищырэр тикъэралыгъо гъогу шъхъаф зэриIэр, къохъэлпэ хэгъэгухэм запэтымышIыжъэу, опытышхоу тилэр кыызфэдгъэфедзэ, тэртэрэу хэхъоныгъэ тшын зэрэфаер ары.

Синибджэгъу охътэ лыеу непэ кыфыхэкIырэр игуапэу ипхъорэльфхэм атырегуащэ. Тэтэжъ насыпышIор зыфаер ахэр Урысые фэшIыгъэм щыпсэунхэу, янеушIырэ мафэ дэхэнэу ары.

Синибджэгъу лъапI, уиубилейкIэ сыпфэгущо! Псауныгъэ пытэ уилэнэу, уигъашIэ кIыхъэ хъунэу, жьышхъэ мафэ ухъунэу сыпфэлъало!

АГЪЫРБЭ Юр.

Къалэу Москва иветеран гъэшIуагъ, адыгэ нахьыжхэм я Совет итхъамат, экономикэ шIэныгъэхэмкIэ доктор, профессор, Адыгэ Республикэм, Къэбэртэе-БэIькыарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Ингушетием шIэныгъэхэмкIэ язаслуженнэ IофышIэшху.

Шьолъыр
гьэлорышлэнымклэ Гупчэм
кьеты

Адыгеир 01

Унагъо пэпчъ программэ фызэхагъэуцо

Зипсауныгъэклэ шыклагъэ зилэ клэлэцлыкълухэм янэ-ятэхэм Адыгеим шьолъыр гьэлорышлэнымклэ и Гупчэ зыкыфагъазэу кыхэкълэ. Зыгъэу-мэклэрэ лофыгъохэр кьафызэхифыным пае ахэм зызыфагъэзэн альэкълыщтыр зэрагъашлэмэ ашлоигъу.

Ащ епхыгъэу Адыгеим шьолъыр гьэлорышлэнымклэ и Гупчэ ипециалистхэм нахь пасэу лэпылэгъу языгъэгъотырэ республикэ ресурс-методическэ гупчэу унагъомрэ клэлэцлыкълухэмрэ социальнэ лэпылэгъу афэхурэ Красногвардейскэ гупчэу «Доверием» щызэхэщэгъэм илофышлэхэм зафагъэзагъ. Мы учреждением ипециалистхэр 2019-рә ильэсым кыищегъэжъагъэу зыныбжъ ильэсыщым нэмысыгъэ клэлэцлыкълухэу зипсауныгъэклэ шыклагъэ зилэхэм лэпылэгъу афэху.

«Гупчэм медицинэ, социальнэ, психологическэ фэло-фа-

шлэхэр клэлэцлыкълухэми, ахэр зэрыс унагъохэми афызэхэщэх. Ильэсыщым зыныбжъ нэмысыгъэ клэлэцлыкълухэу зипсауныгъэклэ шыклагъэ зилэхэр нахь псынклэу кыхэхдгъэщынхэр, ящыклэгъэ лэпылэгъур ахэми, унагъом кьадисхэми ядгъэгъотыныр типшъэрылъ шъхьалэхэм ащыщ. Зипсауныгъэ пыч фэху-гъэ клэлэцлыкълухэм ялэгъухэм адиштэу апкышъолкли, яакъылкли ахэхъоным тишъыпкызу лоф дэтэшлэ, ахэр ялэгъухэм ахэтэгъэсых, цыкълу-цыкълузэ обществэм хэтэщэх, ахэр зэрыс унагъохэм лэпылэгъу тафэху. Унагъо пэпчъ унэе программэ

фызэхэтэгъэуцо», — кылуагъ унагъомрэ клэлэцлыкълухэмрэ социальнэ лэпылэгъу языгъэгъотырэ Красногвардейскэ чыплэ гупчэу «Доверием» ипашэу Лариса Адаменкэм.

Нахь пасэу лэпылэгъу зэрафэхуэхэрэ программэм зэрэрыгъуазэхэрэм ишлуагъэклэ Адыгеим ис унагъохэу зипсауныгъэклэ шыклагъэ зилэ клэлэцлыкълухэр зыщапхуэрэм аделэнхэ альэкълэ. Социальнэ ухъумэнымклэ ыкли гъэсэныгъэмклэ учреждениехэм яспециалистхэм ны-тыхэм лоф адашлэ. Ащ епхыгъэу зипсауныгъэ пыч фэху-гъэ клэлэцлыкълухэу ны-тыхэр зы-

шъхьарымытыжъэу кьанэхэрэе сабий ибэхэр зыщалыгъырэ чыплэхэм аратыхэрэ нахь маклэ мэху. Мыщ фэдэ программэм ишлуагъэклэ зипсауныгъэклэ шыклагъэ зилэ клэлэцлыкълухэм апкышъолкли яакъылкли нахь зауужьы, тлэкълу-тлэкълузэ ахэр щылэныгъэм хэщэгъэ мэху.

Ащклэ янэ-ятэхэри кьаделэх.

Ресурснэ гупчэм ипециалистхэм кыизэрауагъэмклэ, мыгъэ клэлэцлыкълу 72-мэ ящыклэгъэ фэло-фашлэхэр афызэхэщэгъэх, джыри реестрэм хэт сабий 32-мэ Адыгэ Республикэм исхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыгъэцэкларэ гупчэхэм лоф ащадашлэ.

Проектым кьыдырагъаштэ

Врач сэнэхъатыр агъэлаплэхэрэм сыдигъуи ащыщыгъ. Цыф кыизэрыклэм нэмыкълым ищылэныгъэ кыизыгъэнэжъклэ, лыхъужьныгъэ зэрихъагъэу альытэзэ, тын фагъэшъуашэ, кьэбар жьугъэм иамалхэм ялофышлэхэри ащ щэтху. Ау цыфхэм ящылэныгъэ кьэзыгъэнэжъырэ,

Коронавирусум лъэшэу зызыщиушъомбгъурэ лъэхъаным медицинэ лофышлэхэм ящытху логъэным тегъэпсыхъэгъэ проектэу «Медик лыхъужьхэр» зыфилорэм ипхырыщын Адыгеим шьолъыр гьэлорышлэнымклэ и Гупчэрэ республикэм псауныгъэр кьэухъумэгъэнымклэ и Министерствэрэ клэщакло фэху-гъэх.

мафэ кьэс ахэм ялэзэрэ врачым ищытху бэрэ алоу зэхэтхырэп.

Адыгеим шьолъыр гьэлорышлэнымклэ и Гупчэрэ республикэм псауныгъэр кьэухъумэгъэнымклэ и Министерствэрэ ясоциальнэ хьытыухэм коронавирисум пэуцужьырэ медикхэм кьатегушылэрэ статьяхэр кьарэхъэх. «Медицинэ лофышлэм ищылэныгъэ щыцэу зы маф»

зыфилорэ видеороликыр зигъусэ пост шъхьаф медик пэпчъ кьыфыхагъэ-кълэ. Проектымклэ гухэлъэу ялэр коронавирисум лъэшэу зызыщиушъомбгъу-гъэ лъэхъаным чэци мафи зымылэу цыфхэм апсэ кьэзыгъэгъунэрэ врачхэм яфэшъошэ уасэ афэшлыгъэныр ары. «Медицинэр непэ чыплэ кьин зыщит, гъэлэшыгъэ шы-клэм тетэу ильэситлу хуугъэу тимедикхэм лоф зашлэрэ, ялоф-шлэгъухэр зыщы-чланэрэ лъэхъаным псэемыблэжъныгъэ кьызыхэзгъэфэрэ Лыхъужьхэм ацлэ

цыфхэм ашлэн фае. Врачхэм якъарыу ащ нахь кьыригъэблышт ялоф мыпсынклэ лъагъэклотэнэу», — кылуагъ Адыгэ Республикэм псауныгъэр кьэухъумэгъэнымклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Максим Коробко.

Проектым зигу-гъу шлуклэ щашлыгъэхэм ащыщых врачэу, Мыекъопэ кьэлэ клиникэ симэджэщым ианестезиолог-реа-

ниматологэу Елена Селиверстовар, медицинэ лэпылэгъу псынклэ языгъэгъотырэ ковиднэ бригадэм ифельдшерэу Мария Шевченкэр, Инэм симэджэщым иполиклиникэ иучастковэ врач-терапевтэу Елена Кузнецовар, Адыгэ республикэ клиникэ симэджэщым иинфекционнэ госпиталь имедсестрау Светлана Детинар. Медицинэ лофышлэхэм афэгъэхъыгъэ кьэбархэм Адыгэ Республикэм шьолъыр гьэлорышлэнымклэ и Гупчэрэ Адыгеим псауныгъэр кьэухъумэгъэнымклэ и Министерствэрэ ясоциальнэ хьытыухэм янэкълубгъохэм нэлуасэ защыфэшъушын шъулъэкълышт.

Адыгеим исхэм проектым кьыдырагъэштагъ COVID-19-р кьызэузыгъэхэм врачхэу, медицинэ лофышлэхэу лэпылэгъу кьафэху-гъэхэм зэрафэразэхэр кьыралотыкълэ. Проектэу «Медик лыхъужьхэр» зыфилорэр мы ильэсым ыклэм нэс пхырашъышт.

НыбжыкIэхэр IофшIэпIэ чIыпIэ щымыкIэнхэр...

«Знание ВРаботе» ащ зэреджагъэхэр. НыбжыкIэхэм шIэныгъэу ялэр, ясэнау-щыгъэ къагъэлъэгъоным, ягъуэлъхэр пхыращышъунхэм афэгъэсэгъэнхэр, IофшIэпIэ чIыпIэхэр къэзытырэ компаниехэм, хъызмэтшIапIэхэм япашэхэм нэлуасэ афэшIыгъэнхэр, ахэм кадрэхэмкIэ IэпэчIэгъанэ ашIыштхэр къыхагъэхыгъэнхэр ары пшъэрылъ шъхалэу Iоф-тхьабзэм илэр.

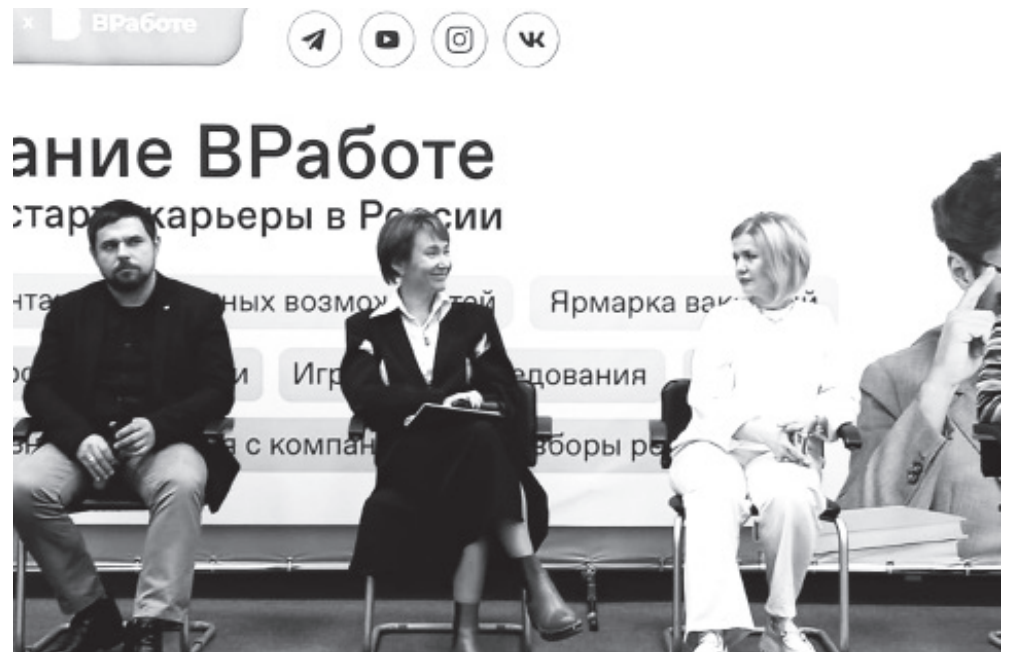
Форумыр къызщызэлъахыгъэ зэхахъэм

Урысые обществэу «ШIэныгъэр» кIэщакIо фэхъуэгъэу, специалист ныбжыкIэхэм IофшIэпIэ чIыпIэхэр ягъэгъотыгъэнхэм фытегъэпсыхыгъэ проектэу «ВРаботе» зыфилорэм къыдыхэлъытагъэу Адыгэ къэралыгъо университетым форум тыгъуасэ къыщызэлъахыгъ.

хэлэжыагъ ыкIи Адыгэ къэралыгъо университетым ыцIэкIэ шуфэс къарихыгъ ныбжыкIэ политикэмкIэ ыкIи социаль-нэ IофхэмкIэ ащ ипроректорэу ШъхьакIэ-мыкIо Рустам. НыбжыкIэхэм сэнэ-хъатэу къыхахыгъэмкIэ IофшIэпIэ чIыпIэ агъотыныр, яшIэныгъэ агъэфедэжышъу-ныр, ясэнахъаткIэ лъыкIотэнхэр непэ Iоф псынIкIэу зэрэщымытыр, форумэу ащкIэ Iэпылэгъу къафэхъуштым мэхъэнэ-шхо зэрилэр ащ къыхигъэщыгъ. Адыгэ къэралыгъо университетыр ар зыщызэ-хъащэшт площадкэу къызэрэхыхыгъэр зэрягуапэр къыкIигъэтхызы, шуагъэ къытэу яIофшIэн лъагъэкIотэнэу къафэ-лэуагъ.

Зэхахъэр зэришагъ проектым ипашэу, Москва истудентхэм я Ассоциация ит-хъаматэу Амир Саракоем. Iофтхьабзэм имэхъанэ, пшъэрылъ шъхалэу илэхэм, ащ къыдыхэлъытэгъэ Iофтхьабзэу агъэ-нэфагъэхэм ащ ащигъэгъозагъэх.

Мэфитлоу форумыр зыщыкIоштым студентхэмрэ апшъэрэ еджапIэр къэзы-ухыгъэу хэлэжыэхэрэмрэ карьерэм егъэжъапIэ фэхъуштым фэгъэхыгъэ лекциехэм ядэлъуштых, IофшIэпIэ чIыпIэ къэзытыхэрэм, предпринимательхэм дискуссияхэр адашIынхэу амал аратышт, мастер-классхэр къафагъэлъэгъоштых, Адыгеим ит компаниехэм ащыщхэм экскурсие ащэштых, IофшIэпIэ Iухъанхэм пае амалэу ялэхэр къызсагъэлъэгъорэ тхылыр (резюме) тэрэзэу зэхагъэуцо-

ным фагъэсэщтых, пэшорыгъэщ зэдэ-гушIэгъуэхэр къадашIыштых, IофшIэпIэм джа чIыпIэм шаштэнхэр къахэкIынкIи енгъуагъо.

Форумыр хэлэжыагъэх адыгэ къуае къэзышIырэ заводэу «Тамбовскэм», Мыекъопэ пивэшI заводым, ЗАО-у «Терминал» зыфилорэм икътумэу Ады-геим щылэ IэзэпIэ-гъэлсэфыпIэу «Лэгъо-

Накъэм», Сбербанкым и Адыгэ отделе-ние, «Урысые мэшIоку гъогухэм», компаниеу «Exceed Team» зыфилорэмэ ялыкIохэр. Ахэр ары лекциехэм къаджа-гъэхэр, мастер-классхэр къэзыгъэлъэ-гъуагъэхэр, зэдэгъушIэгъуэхэр адэзышIы-гъэхэр, ныбжыкIэхэм яупчIэхэм джэуап-хэр къазытыжыгъэхэр.

ХЪУТ Нэфсэт.

Робот-хирургыр яIэпылэгъушIу

Роботхэм тигъашIэ чIыпIэу щаубытырэм зеушъомбгъу. Ахэм яугъоинрэ якъыдэгъэкIынрэ къэралыгъо зэфэшъхьафхэр зыдэлажыэхэрэр бэшлагъэ. Тэ тыхэгъэгуи я 80-рэ ильэсхэм къащегъэжыагъэу робот Iушхэр тилэнхэмкIэ хэхъоныгъэхэр ешIых.

ЗэкIэми тшIогъэшIэгъонымгъ апэу роботыр къызсагъэгъушIэм, лъэбакъоу зырагъасэм, узэрэ-упчIырым иджэуап къыритыжы

зэхъум. Мы лъэхъаным ахэр машинэшIыным, мэкъумэщ хъызмэтым, медицинэм, нэмыкI-хэми ащагъэфедэх. Роботиза-цией ишIуагъэкIэ цыфым Iофэу ышIэрэр нахь псынIкIэ мэхъу.

Краснодар краим иврачхэм бэмшIэу робот-хирург къафа-щэфыгъ. Ар апэрэ къэлэ кли-ническэ сымэджэщым шагъэу-цугъ. Роботым ыцIэр «Да Винче».

Робот-хирургыр Калифорнием (США-м) щызэхэщэгъэ компаниешхоу «Интуитиве» зыфи-лорэм къыдигъэкIыгъ. Системэ псау мэхъу, сомэ миллион 300 ыуас. Ар зэрагъэгъотынымкIэ къэралыгъо программэу «Пса-уныгъэр къэухъумэгъэныр» зыфилорэм ишIуагъэ къэкIуагъ, чIыпIэ бюджетри Iэпылэгъу къа-фэхъугъ.

Сымэджэщым иврач шъхьа-лэу, Урысыем IофшIэнымкIэ и Лыхъужъэу Владимир Порха-новым къызэрилорэмкIэ, хирур-гическэ системэр агъэфедэзэ

зэлэзэхэрэ сымаджэхэр нахы-бэ хъуштых.

ИлъэсыблыкIэ узэкIэлэбэжымэ апэрэ системэу къащэфыгъа-гъэмкIэ нэбгырэ мини 2-м ехъумэ операциие зэфэшъхьаф-хэр афашIыгъэх. Робот-хирур-гыкIэр нахь зэтэгъэлсыхыагъ, бгъэфедэнкIэ Iэрыфэгъу, шIогъа-бэ пылъ.

Робот-врачыр яIэпылэгъоу операции ашIырэ сымаджэхэр нахь псынIкIэу мэхъужыых, сымэджэщым бэрэ чIагъэ-лхыжыхэрэп. Цыфым ыл зы сантиметрэм нахыбэу зэиуп-кIырэп, ащ ихъатыркIэ сы-маджэм лъэу ыгъэкIодырэр нахь макI. В. Порхановым къылуагъ операции ашIыгъэхэр сыхъат заулэкIэ къызэрагъэтIысыхэрэр, зэрагъээзекIохэрэр. Мэфэ зы-тIушIкIэ ахэр сымэджэщым чIатхыкIыжыых.

Роботэу «Да Винче» хирур-гием, гинекологием, онкологи-ем, кардиологием ыкIи меди-цинэм инэмыкI лъэныкъохэм

ащагъэфедэн алъэкIышIт. Ащ 3D-графикэу хэтым ихъатыркIэ врачэу операциие зышIырэм зытелэбэрэ чIыпIэр ыбгъуишIкIэ елъэгъу. Джащ фэдэу ежь ынэхэм зэралъэгъурэм нахы фэдэ 20-кIэ нахь инэу зэплъыр-рэр елъэгъу. Арышъ, роботыр врачэу зыгъэфедэрэмкIэ гуп-сэф. Тиврачхэм операции ашIы зыхъукIэ сыхъатитф-хым алъа-кIо тетхэу къыхэкIы, ар къы-далыты, роботым креслэ шъа-бэ гъусэ фашIыгъ.

Мы лъэхъаным робот-хирург-хэу Урысыем шагъэфедэрэр 6 зэрэхъурэр. Тигъунэгъу кра-им технологиякIэу къызIэклагъэ-хыагъэм тэ тисымаджэхэу операции хыплъэхэр зыщыкIа-гъэхэри щыгугъынхэу амал щыл. Цыфхэм япсауныгъэ къэухъу-мэгъэнымкIэ субъектитIум Iоф зэрээздашIэщымкIэ зээзгъы-ныгъэ зэдырIа.

ШЪАУКЪО
Аслъангуаш.

Атлетикэ онтэгъур

Хэгъэгум имедали 5

Урысыем иныбжыклэхэм атлетикэ онтэгумклэ язенэкьокъу шэклогум и 1 — 10-м кьалэу Грознэм шыкьлауагъ.

Хэгъэгум ишъолпыр 50 фэдизмэ кьарыкыгъэхэр Чэчэным икьэлэ шъхалэ шызэулауагъэх. Спортсмен 470-м нахьыбэ зэнэкьокъум хэлэжъагъ. Ильэс 15 — 18 ыкли ильэс 19 — 20 зыныбжхэр куп зэфэшъафхэм ахэтхэу теклоныгъэм фэбэнагъэх.

Адыгэ Республикэм шыщ нэгбгьрэ 11 шылычым икьэлэтын ялэпэлэсэныгъэ кьыщагъэлъэгъуагъ.

Инэм зыщызыгъэсэрэ Артем Горловым, кг 81-рэ, апэрэ чыплэр гьогогъуи 3 кьыдыхыгъ. Шыкьлау рывокым кг 150-рэ, толчокым кг 170-рэ, тлоштэгъуклэ кг 320-рэ кьылэти, дышлэ медалищ кьыфагъэшъошагъ. Тренерхэу Александр Горловымрэ, ар ышнахыжъ, Роман Казаковымрэ батырыр агъасэ.

Мыекъуапэ шыщэу Давид Саядян, ильэс 15 — 18 зыныбжхэм якуп, рывокклэ кг 122-рэ кьылэтыгъ, ятлонэрэ чыплэр кг 73-рэ кьэзыщэчыхэрэм язенэкьокъу кьыщыхыгъ.

Сихъу Аслъан ипащэу Д. Сая-

1-10 НОЯБРЯ 2021

ГРОЗНЫЙ

дьян атлетикэ онтэгъум зыфегагъасэ.

Хьатыгъужыкьуае шаплугъэ Хьабый Хьусен кг 89-рэ кьэзыщэчыхэрэм янэкьокъугъ. Ильэс 19 — 20 зыныбжхэм якуп хэтэу шыкьлау рывокыр ыгъэцэклагъ. Килограмми 141-рэ кьылэти, джэрзыр кьыфагъэшъошагъ.

Адыгэ Республикэм атлетикэ онтэгумклэ испорт еджаплэу Чыржын Мухьарбий ыцлэ зыхьырым итренерхэу Сихъу Аслъан, Чэмбэхъу Анзор, Сихъу Рэмэзан, Алексей Красновыр, Александр Горловыр тиспортсменхэм ягъусэхэу зэнэкьокъум хэлэжъагъэх, зэхэщэн лфыгъохэр агъэцэклагъэх.

— Зэнэкьокъур тыгу рихьыгъ, — кьытилуагъ республикэм атлетикэ онтэгумклэ испорт еджаплэу М. Чыржыным ыцлэ зыхьырым ипащэу, спортымклэ дунэе класс илэ мастерэу Сихъу Рэмэзан. — Мыекъуапэ, Джамбэчые, Инэм, Хьатыгъужыкьуае защызыгъэсэрэ тиныбжыклэхэр хэгъэгум изэлулэгъухэм ахэлэжъагъэх, медалхэр кьахыгъэх. Кьоджэ спортым зыкьегъэлэтыгъэным тапэкли тыпылышт. Физкультурэм, спортым зыдгъэушъомбгъузэ, псауныгъэм игъэпытэн, батыр цлэрылохэр гъэсэгъэнхэм лф адэтшлэшт.

Сурэтым итхэр: **апэрэ чыплэр Урысыем кьыщыдэзыхыгъэ Артем Горловым, нэмыклэхэм афэгъушох.**

Гандбол

Иешлакклэ лъэхъу

«АГУ-Адыиф» Мыекъуапэ — «Динамо-Синара» Волгоград — 14:24 (7:11).

Шэклогум и 10-м республикэ спорт Унэшхоу Кобл Якъубэ ыцлэ зыхьырым шызэдешлагъэх.

«Адыиф»: кьэлэпчъэлутхэр: **Баскакова, Ламзина; ешлакхэр: Клименко — 4, Краснокутская, Никулина — 1, Кириллова, Колодяжная, Мещерякова — 1, А. Морозова — 1, Богданова — 1, Куцевалова — 4, Казиханова, Казанджан, Дмитриева, Краснова, Кобл — 2.**

Гандболымклэ суперлигэм ия 2-рэ купэу «Б-м» апэрэ чыплэр шызылыгъ «Динамо» иешлакклэ тыгу рихьыгъ. Псынклэу ыпэклэ елы, шъуамбгъоу ешлэ, зэгурьылоньгъэ пшъашъэхэм ахэлъ. Кьэлэпчъэлутэу Анна Верещак цыхъэшлэгъоу ухъумаглохэм аклыб шыл. «Кьэлэпчъэлуты — командэм

ызыныкьу» зыфэпложтыр ащ фэгъэхыгъ. Метри 7 тазыр дзыгъохэр заулэрэ кьызэкьидзэжыгъэх. Кобл Зурет изакъоу тлогъогъо зеклэм, кьэлапчъэм лэгуаор дыригъэдзагъэп. Диана Казихановар, Ангелина Куцеваловар, Дарья Богдановар, нэмыклэхэри «Динамо» икьэлэпчъэлут шлоклыхэ амылэкьлэу уахътэ кьякьлугъ.

«Динамо» зыгъэлъэшырэр ыпэклэ зилъыклэ ешлакхэм псынклэу лэгуаор зэрэтыжын, язэгурьылоньгъэ кьагъэлъэгъон зэралъэкьырэр ары. «Адыифыр» ащ ебгъапшэмэ, нахъ жъажъэу ыпэклэ лъэкьлатэ. Кьогъупэхэм ащешлэхэрэ Дарина Никулина, Елизавета Краснокутская, Диана Казихановар, Анна Красновар лэпэлэсэх, шыкьлэшлэхэр кьагъотых. Арэу шытми, игъом апэклэ имылэхэу, ухъумаглохэр лъэшэу амыгъэгумэкьлэхэу, кьэлапчъэм лэгуаор дадзэным фэшл хэклиплэхэр кьамыгъотхэу тэлъэгъух.

Кобл Зурет, Дарья Богдановар гупчэм щешлэх. З. Коблым зэхэщэн лфыгъохэр ыгъэцэкьэхэзэ ухъумаглохэм «апырыкьыным» зэрэпылпыр дэгъу. Ешлэкьло ныбжыклэу Ангелина Куцеваловам тазыр дзыгъохэр егъэцэкьлэх, ошлэ-дэмышлэу кьэлапчъэм дэон елэкьы. Пчъагъэр 4:11 зэхъум, А. Куцеваловар ары лэгоуи 4-р хьагъэм изыдзагъэр.

Пчъагъэр 4:11, 8:11 зэхъум, «Адыифым» гъэхъагъэ ышлыштэу тыгугъэщтыгъ, ау Ирина Клименкэм фэдэу лэгуаор хьагъэм изыдзэн ешлакьлоу «Адыифым» кьыхэкьыгъэр маклэ.

«Адыифыр» шэклогум и 14-м «Университетым» дешлэшт. Тикьэлэпчъэлутэу Людмила Баскаковам тапэкли илэпэлэсэныгъэ хигъэхъонэу фэтэлэ. Ар цыхъэшлэгъоу ешлэ зыхьуклэ, «Адыифыр» теклоныгъэм нахьышлоу фэбэнэн ылэкьышт.

Тренер шъхьалэу Александр Реввэ кьызэрэтилуагъэу, метри 7 тазыр дзыгъохэр гьогогъуи 4 хьагъэм тиешлакхэм радзэн альэкьыгъэп, кьэлапчъэм язакъоу гьогогъуи 3 еклугъэх, ау пчъагъэм хагъэхъуагъэп. «Динамо» гупчэр дэгъоу кьызфигъэфедэным нахъ фэхъазыр.

«Адыифым» иешлакклэ кьыгъотынэу, «Университетым» теклонэу фэтэлэ.

Сурэтым итхэр: **«Адыифыр» «Динамо» дешлэ.**

Къатхэхэрэм яшлэшлэ редакцием иеплъыклэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкьышт.

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкли кьыдззыгъэклэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ лфхэмклэ, лэжыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкэ-гъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли кьэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм кьалихырэр А4-клэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкьлэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цлэклунэу шытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкьлэгъэкьожьых. E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын лфхэмклэ, теле-радиокъэтын-хэмклэ ыкли зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ члплэ гъэлары-шлплэ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкьэмкли пчъагъэр

4303 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 2329

Хэутыным узщыкьлэхънэу цыгъ уахътэр

Сыхьатыр 18.00 Зыщыкьлэхънэу уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр

Дэргэ Т. И.

Редактор шъхьалэм игуадзэр Мэчлэкьо С. А.

Пшъэдэкьыжъ зыхьырэ секретарыр

Жакьэмыкьо А. З.